

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 16.— cor.
Pe 1/2 de an . . . 8.— "
Pe trei luni . . . 4.— "
Un număr 30 flori.

Abonamentul la mai multe
exemplare pe un an 12.— cor.
Pentru străinătate:
Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa

„ADEVÉRUL”
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.
Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Problema românească — problemă socială.

De Emil Isac.

În Șvițera am avut prilejul să mă confruntăm cu oamenii progresului și cu reprezentanții pacifismului mondial. Este banal să amintim mereu că ești „pacifist”. Dar azi, toată lumea face abuz de acest cuvânt. Șovinistii încarnați, reacționarii înfumurați și nespuse de proști, ajungând în Europa uită „tradițiunea”, desbracă orientalismul rușinos și să laudă țigănește că sunt „pacifști”. Dar pacifismul lor, un pacifism de salon, uitat acasă și practicat în streinătate, nu miroase a sinceritate.

Nu mă mir prin urmare, că am avut grele și mari lupte intelectuale în streinătate, căci „boierul român” ne-a compromis definitiv și oamenii gândirii nu respectă barba până la buric, galoanele și miile de jugăre de pământ, pe un lord Haldane, Forel, Barbusse nu-l încântă și nu-l impresionează monșerismul ciocoiesc dela Capșa, pacifistii streini cer garanții dela noi Români, căci un stat democratic român va trebui să delătoreze reacțiunea, să alunge din templul constituției tradițiunea și până ce noi Români nu vom da probă de democrație adevărată prin instituții serioase și puternice, pacifistul român înzadar va colinda în streinătate, va întimpină dispreț pe orice cale.

Azi s'a sancționat ideia că nu mai există politică internă fără controlul Europei. În momentul când Români s'au unit pe baza revoluțiunii sociale și nu pe baza principiului istoric și militar, sunt datori să respecte hotărîrea asta în noul lor stat și în noua lor constituție. Să spunem verde:

Dacă se vor relua vechile rapoorturi sociale de odinioară, dacă în loc de puterea talentului și a inteligenței se va protecționa iar tradițiunea, dacă în loc de regimul democratic va încerca iar să se impună orientalismul scandalos, herbertismul și ipocrizia boierească, noi, oamenii civilizației române, vom fi siliți să

smălțuită cu aur feudal și cu sudoarea țaranului și să strigăm: am vrut unirea tuturor Românilor, am vrut statul român mare și democrat,

În Europa mare astfel am vorbit. N'am adus elogiul sclăviei, ci dimpotrivă am încercat și am reușit să impun problema românească, ca o problemă socială. În-

deosebi sunt foarte mulțumit de ceea ce s'a întâmplat la Berna, la Haga și la Londra. La Berna, împreună cu amicul meu Grapini, am dus o luptă grea la congresul Ligei popoarelor. Aci, un om de talia lui Forel, premiul Nobel, un savant de renume mondial, a putut fi convins, că în România noastră frumoasă mai există în afară de politicieni intoleranți și . . . democrați, copii ai muncitorimei și ai țărănimului, care nu vor să facă din România o colonie de Kafri din Kamerun și care nu vor să întroneze trândăvia socială, intelectuală și politică a feudalismului. Și am spus-o atât la Berna, cât și la Haga și Londra, că poporul român scăpând de jugul oligarhiei streine, vrea să scape și de jugul oligarhiei române. Și ciudat, „dușmanii” din streinătate, ni s'au făcut prieteni. . . La conferința socialistă din Amsterdam, nu s'a mai discutat în contra noii tiror Românilor. . . Nu. Doar un Huysmans, un Troelstra, cu Branting, un Henderson nu sunt inamicii poporului român. Dar sunt, cum sunt și eu, dușmanii celor, ce propovăduesc huliganismul.

Domnului Brătianu i-a spus Wilson ce așteaptă democrația americană dela democrația română: încetarea oricărui pogrom politic și introducerea poporului român în societatea Națiunilor. Și unui Barbusse, i-am putut adresa scrisoarea deschisă, atât de simpatic remarcată, în care l-am asigurat, că intelectul român nu se va mai oțeli la scânteia trecutului, ci dânsul vrea să fie oțelit de focul slănt al umanismului.

nu ne vor fi dascăli procurorii și jandarmii și nu ne vor fi argumentele spânzurătorile și pușcăriile, ci pe pământul acesta va avea respectul cuvenit glasul conștiinței: condeiul, dalta, penelul și ciocanul sunt armele noastre viitoare, nu baionetele și granatele.

Am venit acasă entuziasmat de ceea ce am văzut, mulțumit cu ceea ce am făcut și sunt convins, că acei, ce vor să vadă o nouă și fericită Românie, vor veni cu noi. Noi ne ducem cu ceilalți gânditori ai lumii, care au vestit totdeauna: pace, pace, pace. Lumea noastră este a fericirii, a individualității împăciuite cu idealul altruist. Noi suntem bogați în dorințe, de a oferi tuturor drepturile dobândite cu atâta luptă și jertfă. Din asuprați nu vrem să fim asuprațori, am spus-o la Alba-Iulia și nu ne-am sfiit să o spunem Europei.

Programul electoral al partidului socialist din România. Politica internă.

Drepturi politice.

Votul universal pentru toate adunările reprezentative și administrative, pentru toți locuitorii fără deosebire de religie, neam sau sex, de la 18 ani în sus.

Cetățean român devine fiecare locuitor stabil care se declară ca atare.

Reprezentarea proporțională. Delimitarea circumscripțiilor electorale spre a nu se știrbi preponderența orașelor și naționalităților. Votarea să se facă pe comune.

Consultarea directă a poporului prin dreptul de a propune și a confirma sau respinge legile votate de cameră.

Alegerile să se facă într-o zi de repaus legal. Mandatele pentru adunările reprezentative și administrative să nu fie decât pentru o perioadă de 2 ani.

Indemnizații pentru aleși pentru toată durata mandatului.

Alegătorii să poată revoca mandatul alesului, înainte de expirarea mandatului.

Suprimarea Senatului.
Funcționarii publici aleși să fie răspunzători pentru actele și originea averilor lor.

Drepturi individuale

Libertatea presei, întrunirii, a adunării sub cerul liber, a organizării, dreptul de asociație al funcționarilor statului, respectarea libertății individuale — justiția civilă să aibă singură dreptul de cercetare și urmărire — sancțiuni pentru arestări arbitrare și despăgubiri materiale din partea statului.

Pedepsirea aspră a funcționarilor cari practică trimiterile la urmă.

Desființarea siguranței generale a statului și a jandarmeriei.

Autonomie

Descentralizarea administrativă cu autonomia județeană și comunală complexă pentru toate nevoile locale.

Autonomia politică, judecătorească și cultural-națională pentru toate naționalitățile, fără a se atinge de suveranitatea statului.

Învățământul

Învățământul obligator și gratuit până la 18 ani.

Comunele vor întreține pe elevi cu hrană, îmbrăcăminte și cărți.

Inființarea de grădini de copii pentru copiii cari nu au încă vârsta de școală precum și coloniile școlare pentru ceilalți.

Întreținerea de către comună și stat a elevilor fără mijloace, de peste 18 ani, cari au dovedit calități deosebite pentru desăvârșirea studiilor, conform aplicațiilor lor.

Excluderea învățământului religios din școală și trecerea la stat sau comună a școlilor confesionale.

Legislația muncii

Fixarea salariilor, orelor și condițiilor de muncă să se facă de comisiuni compuse din delegați ai sindicatelor respective, ai comunelor sau consumatorilor și ai statului.

Recunoașterea sindicatelor ca reprezentante legale ale muncitorimii.

Imigrarea liberă pentru lucrători, cu toate drepturile economice ale băștinașilor.

Asigurările muncitorești

Asigurarea tuturor salariaților de la sate și orașe în caz de boală, accidente, lipsă de lucru, invaliditate și bătrânețe, cu contribuția numai a patronilor și a statului.

Conducerea și administrația caselor de asigurare să se facă numai de comitetele alese de salariați, fără amestecul statului.

Camerile muncii

Neînțelegerile dintre muncitori și patroni să fie judecate de comisiuni permanente, compuse în număr egal din muncitori și patroni, sub președinția unui magistrat.

Ca apărători ai muncitorilor să poată figura funcționari ai sindicatelor.

Membrii comisiunii să fie aleși din 3 în trei ani pe baza votului egal, secret și direct.

Asistența publică

Reorganizarea asistenței publice la orașe și sate.

Un medic, o moașă, un agent veterinar și o infirmerie de fiecare comună rurală.

Complectarea serviciului sanitar la orașe prin crearea unui serviciu de chirurgie mare, spitale de specialitate și laboratorii în fiecare capitală de județ.

Crearea de școli pentru infirmiere. Ridicarea stării materiale și morale a subchirurgilor și infirmierilor. Înmulțirea maternităților pentru ospitalizarea femeilor însărcinate și lehuze până la o completă restabilire.

Crearea de căminuri pentru sugaci și împărțirea gratuită de lapte pentru sugacii familiilor lipsite.

Extinderea profilaxiei tuberculozei.

Crearea de sanatorii și case de convalescență pentru copiii suferinzi și muncitorii bolnavi și în convalescență.

Crearea de aziluri pentru infirmii bătrâni și bolnavii cronici, după cerințele științifice moderne.

Finanțe

Confiscarea tuturor averilor făcute în timpul războiului sau prin fraude.

Impozitul progresiv pe venit, avere și moștenire cu desființarea moștenirilor colaterale.

Desființarea impozitelor indirecte pe obiectele de consum.

Ochestrarea agrară

Exproprierea totală a solului, lăsând micului proprietar numai atât cât poate munci cu familia sa.

Darea în exploatare la obștii formate din cei fără pământ sau cu pământ până la 2 ha, și ridicarea productivității prin punerea la îndemână de către stat a mijloacelor tehnice, îngrășăminte etc.

Se exceptă izlazurile.

Fixarea prețurilor produselor agricole de către o comisie compusă din reprezentanți de ai obștei, ai statului și ai consumatorilor dela orașe.

Despăgubiri în bonuri de stat, netransmisibile.

Socializări

Socializarea industriilor (inclusiv monopoluri) de stat și a acelor particulare care sunt coapte pentru socializare, ca și a mijloacelor de transport. Administrarea lor de către comitete compuse din delegați de ai funcționarilor și lucrătorilor, ai comunitii și ai statului.

Socializarea instituțiilor de credit și a societăților de asigurare, a căror administrare se va face de comitete compuse din delegați de ai sindicatelor de funcționari, de ai stabilimentelor de producere și ai statului.

Despăgubiri prin bonuri de stat, netransmisibile.

Diverse

Despărțirea bisericii de stat, confiscarea averilor bisericesti, administrarea și conducerea bisericilor de către credincioși.

Desființarea tuturor legilor restrictive.

Complecta egalizare în drepturi a femeii cu bărbatul.

Pensil corespunzătoare nevoilor pentru invalizii, orfanii și văduvele de războiu. Organizarea de către stat de căminuri pentru creșterea și educarea orfanilor.

Construcții de locuințe estive și igienice de către comune și dreptul comunelor de a rechiziționa casele mari existente.

Amnestia politică și militară pentru toată lumea, afară de acei cari poartă răspunderea pentru conducerea războiului și pentru încălcările de constituție și legi, făcute în timpul războiului.

Stabilirea răspunderilor asupra tuturor asasinatelor din timpul războiului precum și asupra măcelului și ilegalităților dela 13 Decembrie 1918 și pedepsirea aspră a vinovaților.

Politica externă

1. Desființarea diplomației secrete.

2. Relații prietenești cu toate popoarele. Diferențele dintre state să fie rezolvate pe cale de arbitraj.

Războiul să nu poată fi declarat fără consuntarea poporului prin plebiscit.

3. Trecerea de teritorii de la un stat la altul, atât în timp de pace cât și în timp de războiu, să nu se poată face decât prin plebiscitul populației din teritoriile respective, ținându-se seamă și de interesele generale.

Reforma agrară și sașii.

Presă săsească din Ardeal s'a ocupat mult cu proiectul de reformă agrară al Consiliului Dirigent.

Noi am spus că acest proiect de reformă agrară nu e destul de radical, că nu va înlătura posibilitatea exploatarei omului de către om pe terenul agriculturii și că nu satisface pretențiunile noastre. Și iată că vin sașii să critice și ei reforma agrară. Și o critică mai aspru ca noi nemulțumiții, dar nu o găsim prea moderată ci merg până acolo că o numesc chiar bolșevistă. Ei desigur se așteptau, când au declarat unirea lor cu România, că aceasta nu numai că le va apăra „proprietatea lor” dar va lua și cele 2—3 iugăre de pământ dela micii proprietari și-l va da sașilor făcându-i mari proprietari, căci de aceea s'au unit cu România.

Dar mare le-a fost desamăgirea, când au văzut proiectul de reformă agrară, că în loc să-i facă pe ei mari proprietari, îi lasă cu câte o moșie dela 200—500 de iug. catastrale. Și ei sar ca arși de foc, cum vine un Consiliu Dirigent, „fără simț de dreptate” să le răpească dreptul de proprietari exclusivi ai „pământului săsesc” dând drept și „conlocuitorilor tolerați de altă nație” adevăraților românilor, să-și cumpere pământ pe teritoriul monopolizat de ei.

Vasăzică dacă ei s'au bucurat de grația feudalilor maghiari și de sute de ani au răpit conlocuitorilor „tolerați” dreptul la viață liberă, la existență, dreptul la dezvoltare materială și culturală și acum vine un Consiliu dirigent al poporului „tolerat” și încearcă să amelioreze nedreptatea de secole, atunci privilegiații îl numesc lipsit de simț de dreptate și cu apucături bolșeviste.

Sărmană dreptate, dar unde ai ajuns, cum se face uz de tine și acolo unde nici urmele nu ți-au mai rămas. Dacă grofii unguri călăuziți de interese meschine au luat sub scutul lor pe sași față de români și sub acest favor sașii au pus mâna pe pământ numindu-l proprietatea lor, acum e nedreptate să repari acele crime vechi?

Ce scurți la vedere sunteți domnilor sași! Nu vedeți evenimentele ce se întâmplă jur de voi? Nu auziți vocea timpului? Desigur că nu, că dacă ați auzi și ați vedea, nu ați critica reforma agrară ci ați aduce omagii Consiliului dirigent

200, ci îl luam tot pământul pe care nu-l puteți munci voi cu familiile voastre.

Acest pământ era proprietatea statului și se dedea gratuit spre folosință acelor cari îl pot munci punându-li-se la dispoziție instrumente de muncă tot ale statului.

Iar pământurile nu s'ar fi răscumpărat ci s'ar fi statificat fără nici o răscumpărare și atunci nici urmă nu mai rămânea din „dreptatea” voastră ce v'au făcut o feudalii din evul mediu. Și n'ar fi „nici muncă fără pâne, nici pâne fără muncă”. Deci mai bine faceți dacă tăceți din gură.

B. Nemțeanu.

O nouă și mare pierdere a literaturii moderne românești. Poetul cu atâtea gândiri frumoase, cântărețul senzațiilor moderne, cobzarul muncitorimii nu mai este. L'a stins tuberculoza, prietena credincioasă a poezilor români. Noi, care îl cunoaștem din coloanele publicațiilor socialiste, noi, care l'am apreciat și l'am iubit, îi spunem: drum senin, du-te fericit din lumea asta nefericită. Versurile lui, aceste giuvare ale stilului și ale limbei ne rămân ca amintirile calde ale unei lupte oneste. Și în șirul celor ce au muncit totdeauna pentru progres, figura lui B. Nemțeanu ne va rămânea luminoasă. Regretele unanime ale muncitorimii române petrec la mormânt pe tânărul bard, care ne părăsește chiar acum, când proletariatul nostru începe să răsufie.

Realizarea

unui punct din programul partidului socialdemocrat.

"8 ore de muncă, 8 ore de odihnă și 8 ore de educație și distracție" eră una din devizele muncitorilor organizați. La 1 Mai în toate orașele mai însemnate se făceau mari demonstrații muncitorești unde între altele se purtau steaguri și table roșii cu trei 8-uri și muncitorii vociferau „Vrem opt ore de muncă”. Iar burghezimea privea furioasă cererea muncitorilor și prin presa ei și prin convorbiri caută să documenteze, că muncitorul poate foarte ușor să muncească 12—13 ore pe zi fără să-l ia dracul, și acei socialiști cari cer 8 ore de lucru sunt niște lenși, cari nu vor să lucreze. Cât n'a avut de luptat muncitorimea cu această burghezie îndârjită. Mai ales că marii capitaliști erau bine sprijiniți în această luptă a lor, în contra reglementării timpului de lucru, de micii industriași, cari lucrau cu 2 calfe și 3—4 ucenici. Aceștia se simteau loviți în soartă dacă se introducea în lege 8 ore de lucru.

Câte lupte, câte greve n'a fost silită muncitorimea să facă pentru a reduce timpul lucrului dela 14 ore la 13, 12 și 10. Apoi dela 10 ore în jos numai câte o jumătate și câte un sfert de oră puteau smulge muncitorii dela capitaliștii lacomi. Și acum în ultimul timp, la unele branșe unde muncitorii erau mai conștienți, au și ajuns la munca de 8 ore pe zi, dar în cele mai mari ramuri ale industriei sa lucră 10 ore, ba în unele 12 până la 13 ore pe zi, ceea ce eră rușinea civilizației și a tehnicii moderne. De aceea partidul socialdemocrat aveă un punct separat în programul său: 8 ore de muncă pentru toți muncitorii. Acum acest punct din program s'a realizat prin legea decretată de Consiliul Dirigent.

Acesta este un avantaj neprețuit nu numai pentru muncitorime dar și pentru burghezie și pentru țară. Pentru că dacă noi nu aveam reprezentanți în acest Consiliu, legea de 8 ore nu se făcea, cu toate că s'a impus chiar de Conferința de pace dela Paris. Și muncitorimea eră silită să înceapă lupta aprigă pentru 8 ore de lucru, și burghezia lacomă și necoaptă ținea piept până mai aveă un pic de putere. Și s'ar fi făcut greve și rezistențe pasive, ba poate și excluderi din lucru. E adevărat că la urmă tot muncitorii eșau învingători, dar câtă pagubă nu aveau și patronii și muncitorii și statul din aceste lupte, din aceste greve.

Tovarășii noștri au atras atenția Consiliului Dirigent asupra acestui fapt, iar acesta înțelegând situația, cel mai cuminte lucru cel putea face în momentul oportun, a fost să decreteze reglementarea timpului de lucru. E adevărat, că acesta nu e altceva decât un rezultat al organizării și al luptei muncitorilor, pentru că dacă muncitorii ar fi neorganizați și nepăsători nici Consiliul Dirigent și nici capitaliștii din Paris nu țineau cont de ei, și nici prin gând nu le trecea să se ocupe și cu ei, să le dea și lor un pic de drept. Aceasta însă nu însemnează că acum putem dormi liniștiți. Pentru că o lege numai așa se execută dacă cei interesați veghiază. Cu atât mai mult trebuie să ne organizăm mai puternic, să aducem și pe cel din urmă muncitor în rândurile noastre, să-i dăm educație, și apoi victoria cu atât va fi mai strălucitoare cu cât o vom cuceri fără clocniri și fără vărsări de sânge.

Cenzura.

Cenzura este o prigonitoare a presei dar pentru presa socialistă e o adevărată pacoste. Știm că sunt împrejurări excepționale, știm că atunci când statul este în prefacere sau în pericol și se iau măsuri de apărare sau de consolidare a statului, aceste măsuri nu pot fi criticate sau vânturate, pentru că ar putea zădărnici planul cărmuitorilor și operatorilor. Și despre aceste lucruri n'am scris și nu vom scrie, ca să jignim cătuși de puțin interesul statului în prefacere. Ba din contră am căutat să-l servim. Și aceasta n'o poate nega nimeni că muncitorimea conștientă și organizată nu și-a făcut și nu-și face datoria către patrie.

Dar atunci când ești sincer și pui sub critică stările rele, cari de altfel sunt cunoscute și înăuntru și în afară, vine cenzura și îți șterge.

Dacă faci un program de luptă pentru democratizarea țării, vine cenzura și ți-l ciopârtește. Notând bine că acest program s'a votat la București și cenzura de acolo n'a găsit nimic periculos pentru patrie în el și l'a lăsat să fie publicat în întregime. Ba mai mult. Acest program a fost laudat de către guvernul din România, zicând, că din acest program constată că partidul socialist este capabil de guvernare. Și renumita cenzură din Sibiu vine și l taie.

Cenzura din Paris și din București lasă articole de critică și când aceste articole sunt reproduse și la noi, cu toate că dovedim că au fost admise de cenzurile din orașele numite, cenzura noastră le taie.

Aceasta dovedește că cenzura noastră nu-și cunoaște destul de bine misiunea. Pentru că nu se poate admite sub nici o formă, ca un program politic al unui partid ar periclita interesele statului și operațiunea militară pentru care motiv să fie cenzurat. Deci cerem forurilor competente să dea instrucțiuni biroului cenzurei asupra celor ce trebuiesc cenzurate și a celor ce nu trebuiesc cenzurate.

Tratatul de pace cu Germania.

Delegații Germaniei nici până acum n'au primit condițiile de pace. În cercurile din Paris și Londra se crede că vor fi siliți să primească condițiile, iar presa germană și elvețiană aduce știri că germanii vor continua cu refuzarea subscrierii preliminarilor de pace. Președintele Ebert a ținut un discurs la manifestațiile din Berlin și a spus că pacea dictată la Paris este o înjosire pentru poporul german. „Vor să ne ruineze economic — spune el — și vor să ne sugrume complect. Muncitorii ar aveă foarte mult de pierdut în urma acestor condiții. Cei fără de lucru astăzi cu sutele pe străzi s'ar mai înmulți, și ar trebui să plece în streinătate pentru a cere muncă și ar pieri în mizerie. Niciodată un popor de 70 milioane locuitori nu s'ar putea acomoda unor condițiuni așa de desonorate. Le respingem orice s'ar întâmplă”. Discursul s'a sfârșit cu aclamațiuni și urale la adresa republicii germane și la pacea internațională.

Ce condiții de pace primește Germania?

Germania primește reducerea armatei sale la 100.000 oameni; ea oferă să desarmeze maile vase de războiu dar stăruie să păstreze un număr oarecare de vase de comerț. Ea pretinde că limitele teritoriale nu ar trebui schimbate fără un plebiscit prealabil, plebiscit pe care Germania îl cere mai cu seamă pentru Silezia de sus, Prusia orientală și occidentală, Memel și Dantzig. Germania primește ca portul Dantzig să fie declarat port liber și ca Vistula să fie internaționalizată. Ea cere ca Antanta să-și retragă trupele din teritoriile ocupate în termen de 4 luni dela semnarea preliminarilor păcii. Ea mai cere admiterea sa imediată în Liga națiunilor și stăruie să obție un mandat pentru fostele ei colonii. Ea e dispusă a plăti mai ales Franței și Belgiei cifra despăgubirilor, declarând că până la 1926 va fi plătit 20 miliarde și apoi va plăti o sumă anuală, dar totalul nu va trebui să treacă peste 100 miliarde de mărci. Germania refuză a predă pe Kaiser și pe celelalte personaje indicate ca răspunzătoare de războiu. Ea propune să fie chemați înaintea unui tribunal preinșii culpabili din amândouă părțile beligerante. Tribunalul acesta ar fi prezidat de un judecător ales dintr'o țară neutră și ar aveă sarcina de a stabili vina reciprocă.

Prepararea păcii cu Austria.

Săptămâna trecută Clemenceau a comunicat Conferinței clauzele tratatului cu Austria și s'a fixat ziua de Luni pentru remiterea preliminarilor austriace. Austria va fi redusă la o populație de 7 milioane locuitori, iar armata la câteva zeci de mii, cât necesită paza polițienească. Clauzele relative la desarmare sunt aceleași ca și pentru Germania. Numai cele economice și financiare diferă și de aceea vor fi examinate ulterior.

Pentru „Adevărul” zilnic.

Emisiune de 3000 bonuri à 25 Lei.

Replătibile în doi ani cu 10% interes.

Sau mai făcut următoarele subscrieri la imprimatul „Adevărului”:

Tov. A. I. Petrescu Nanov	80 bonuri	2000 Lei
Adam Buldea	6	150
I. Brănișteanu	4	100
Augustin Cosgarea	4	100
Eugen Nicola	3	75
Nicolae Crețu	2	50
Nicolescu G. G. Mizil	1	25
Constantin Alutan	1	25
Em. Socor	1	25
Mitică Gănescu	1	25
Teodor Onișor	1	25
Ioan Mohan	1	25
Vasile Ilia	1	25
Ilarie Păduț	1	25
Valeriu Pop	1	25
Total		2700 Lei
Suma din urmă		7625
Total		10325 Lei

Comunicat.

Stampilarea Coroanelor.

La ordinul Consiliului Dirigent și în comun acord cu Ministrul de Finanțe, se va începe în zilele proxime stampilarea coroanelor în Ardeal și părțile românești din fosta Ungarie. Deoarece stampilarea să începe imediat după apariția ordonanței în Gazeta Oficială și publicul nu prea are ocazie să ia cunoștință la timp despre o ordonanță atât de importantă ne-am interesat la Resortul Finanțelor în această chestiune.

Aflăm că s'au luat măsuri de ordine pentru ca stampilarea să se facă în deplină siguranță pentru posesorii de bancnote și în deplină ordine, delăturându-se aglomerarea publicului. S'au organizat 400 locuri de stampilare în toate părțile Ardealului etc. provăzute cu o stampilă unitară și cu o vopsea specială. Publicul este obligat să prezinte bancnotele declarate pe blanchete (tichete) provăzute cu numerul de ordine. S'au luat toate dispozițiile de control și de evidență. La stampilare să restituie prezentatorilor întreg numărul prezentat, subtrăgându-se numai 1% din suma prezentată ca taxă de stampilare.

Vor trebui declarate și stampilate: bancnotele de 10, 20, 50, 100 și 1000 coroane. Vor trebui numai declarate dar nestampilate: biletele de 1 și 2 coroane. După încheierea stampilării bancnotele de coroane nestampilate nu se vor mai admite în circulațiune.

Ce privește bancnotele de jumătate albe (cele de câte 25 și 200 coroane) de asemenea și cele de 10.000 coroane, precum și cele de 20 coroane ediția II., aceste nu se primesc la stampilare. Ele vor rămâne nestampilate și neadmise în circulațiune, considerându-se exclusiv de niște pretensiuni ale particularilor. Iată de Banca Austro Ungară, în timp ce Statul Român nu le va admite ca plată la nici una din caselle sale. Toată considerația ce se mai dă din partea statului acestor bilete este, că ele se mai primesc ca contribuții (plătire de dare) la perceptorate însă numai până la 30 Iunie a. c. După acest termen nu se vor mai primi nici la perceptorate.

Deoarece taxa de stampilare este obligatorie la 1% pentru toți posesorii de bancnote fără deosebire, publicului i-se recomandă, să-și încredințeze din bună vreme sumele sale în grija băncilor. Deasemenea publicul este făcut atent la dispozițiunea referitoare la urmărirea criminală a falsificatorilor de stampile, dispozițiune, care prevede confiscarea imediată a bancnotelor provăzute cu stampila sau stampilare ilegitală, pelângă pedepsirea strictă a contravențiilor. Se vor confiscă deasemenea și sumele, despre cari se dovedește ca sunt proprietatea altor persoane diferite de cele declarate ca fiind proprietarii bancnotelor. Scopul stampilării este conscrierea precisă a sumelor de bancnote de coroane. B. P.

Carte morală sau carte imorală nu există. Cărțile sunt bine sau rău scrise — atâta e totul.

Către sindicatele muncitorilor lemnari.

Comitetul central al Unionei lucrătorilor lemnari din Ardeal și Bănat, ales la Conferința socialistă din Sibiu, roagă pe toate sindicatele (grupările) muncitorilor lemnari, tâmplari (mă-sari), sculptori, strungari de lemn etc. ca în timpul cel mai scurt posibil să trimită un raport despre activitatea lor, despre starea organizației lor din acel loc și despre starea materială a sindicatului și a membrilor. Comitetul urmărește scopul de a intra în legătură directă cu toate sindicatele din bransa lemnului și apoi să conchese o conferință a lemnarilor care va discuta starea muncitorilor lemnari din teritoriile rupte dela Ungaria, va căuta metoda de a organiza pe toți muncitorii din această bransă. Va alege un nou comitet permanent și un secretar central. Conducătorii grupurilor cât și membrii răzleți să se adreseze secretarului provizoriu Dumitru Gânju, Sibiu, strada Rosenanger 14.

ȘTIRI.

— Conferința „Ligei popoarelor“ din Berna, conchemată de statele neutrale a primit un proiect de 22 puncte, înaintat conferinței de pace din Versailles. La tratativele aceste importante au luat parte delegații noștri: *Emil Isac* și *Enea Grapini*, cari au prezentat Conferinței de pace o rezoluție a partidului social-democrat ardelean, în care dânșii s'au declarat pentru unirea tuturor românilor într'un singur stat și pentru apărarea minorităților politice din România. La Conferința din Berna au conlucrat 60 de societăți pacifiste din lumea întreagă și hotărârile ei s'au publicat în trei volume, iar manifestul englez a fost trimis Ligei pacifiste din New-York, a cărei președinte este Wilson. Comisiunea internațională va fi conchemată în luna viitoare la Haga. În comisiunea internațională, reprezentanții noștri au fost aleși cu mandat permanent, asigurându-li-se libertatea de acțiune.

— Guvernul german demisionează. Știri venite din Berlin prin Londra anunță, că guvernul german s'a ocupat într'un recent consiliu de miniștri cu situațiunea militară a Rusiei. După ce s'a luat în cercetare și situația Ungariei analizându-se cu acest prilej situația mondială, guvernul a luat hotărârea, să demisioneze. Cu deosebire dorește să demisioneze primul ministru Scheideman care a declarat și ziaristilor că nu mai poate rămânea la conducerea treburilor statului.

— Noi membri în Academia română. În locul lui Gh. Coșbuc a fost ales membru al Academiei, în secțiunea literară, poetul Octavian Goga, iar în secțiunea istorică în locul lui Maiorescu și al lui Giurescu au fost aleși Bogdan Duică și Gusti. A mai fost ales membru al academiei și d-l Inuleț, ministrul basarabean.

— O nouă bibliotecă literară. „Biblioteca“ ce le publică casele de editură burheze, seamănă cu zierele lor: nici o lipsă de pricepere, șovinism exorbitant și sunător a prostie, nici o selecțiune în materie. Totuș sernalăm cu bucurie apariția unei noi biblioteci „Cărțile galbene“ din București, care vrea să publice în limba românească operele culturii apusene și literaturii românești. Biblioteca „Cărțile galbene“ va publica îndeosebi lucrări de sociologie și nu ne îndoim, că biblioteca aceasta nu va avea atâția abonați ca „Veselia“ etc., căci cetitorii noștri să bucură și azi de idițiile naționaliste din „Furnica“ și alte „reviste“, dar negreșit „Cărțile galbene“ vor pătrunde acolo, unde tind să pătrundă: între muncitorii români, care sunt azi cei mai entuziaști cetitori ai literaturii bune. — „Cărțile galbene“ vor apărea în luna viitoare.

— Ancheta agrară din Alba-Julia. Biroul presei anunță următorul comunicat: „La Alba-Julia în sala mare a tribunalului s'a deschis ieri ședințele anchetei agrare, la care iau parte 110 reprezentanți între ei Episcopii, Prefecți, proprietari, specialiști. Preșidează d-l Maniu asistat de d-nii Bontescu și Vlad. Referază d-nii Os-vadă și P. Poruțiu. Notari: agronomii Toma și Chlămen. Ședințele vor continua mai multe zile“. „Patria“ crede că ancheta nu urmărește alt scop decât culegerea de informații și păreri dela „specialiști“ și „interesati“. Nu știm dacă proletarii agricoli sunt reprezentați în această anchetă, știm însă că proprietarii și Episcopii sunt bine reprezentați. Vom vedea ce mai ese și din astal

— Internaționala și României. La „Internaționala“ din Berna ținută în Februarie, partidul nostru n'a putut lua parte activă. Nu este cu cale să spunem pricina, pentru care reprezentanții noștri n'au putut fi de față la tratativele de pace ale Internaționalaiei din Berna. Greșala s'a reparat însă. Tovarășul nostru *Emil Isac* trimis de partidul nostru ca să ia parte la tratativele de pace, a plecat cu o misiune specială în străinătate. Dânsul s'a întors din Șviteră după câteva luni, în zilele trecute la Sibiu, unde a făcut declarații importante partidului nostru asupra tratativilor sale din străinătate. Îndeosebi este îmbucurător faptul, că *partidul nostru a fost recunoscut ca factor politic de Internațională și tov. Emil Isac a fost invitat să ia parte la conferința de pace din Amsterdam*. Reprezentantii partidului nostru au fost invitați de secretarii Internaționalaiei: *Henderson* și *Huysmans la 27 Aprilie în Amsterdam*. Partidul nostru a trimis un manifest în limba franceză și engleză biroului din Amsterdam și Londra, în care a expus motivele pentru care partidele socialiste române au aderat cu principiul unirii tuturor Românilor într'un singur stat. Conferința din Amsterdam a recunoscut desmembrarea monarhiei austro-ungare, rezultatul muncii noastre socialiste, care și azi, am servit o cauză dreaptă și bună. Raporturile partidului nostru cu străinătatea au fost reluate. Partidul nostru a anunțat biroul Internaționalaiei, că la viitorul Congres din Luzerna, ce se va ține în 1 August a. c. reprezentanții socialismului românesc vor lua parte cu o delegațiune. Pentru a ușura situația noastră, partidul nostru s'a câștigat legături prețioase cu presa mondială și nu ne îndoim, că de aci încolo socialismul român nu va mai divagă în orientalismul de odinioară și glasul nostru se va auzi în toată lumea civilizată.

— Popa și „Adevărul“. Când cu defilarea trupelor... Un țigănuș de gazete, vindea pe stradă „Adevărul“. Și cum țigănușul eră inteligent, oferise „Adevărul“ unui popă... Popa, firește că popă. Cu brâu roșu, cu nas roșu, cu ochi roșii — n'a putut suferi ziarul „roșu“. Și c'ungest nespus de curajos, asemeni unui erou, a refuzat ziarul nostru. Refuzul acesta l'a durut mai mult pe bietul țigănuș, decât ne-ar durea pe noi. Căci rogu-te Doamne, un mare scriitor francez spusese: marea are țermuri, prostia omenească este nețermurită. Ba pardon, prostia este țermurită în capul unui astfel de popă, care nu vrea să cunoască nici azi... adevărul.

— Vizita regelui în Ardeal. Regele Ferdinand I. a vizitat săptămâna trecută Ardealul și ținuturile ocupate. La Sibiu a fost primit Sâmbătă cu mare pompă. Imprejurările nu ne permit a ne spune și noi părerile despre acest eveniment. Cu aceasta rămânem datorii cetitorilor noștri.

— Turburările din Jugo-Slavia. Cu toată asprimea cenzurei, zierele publică totuș știri asupra situației turbure care domnește în Jugo-Slavia. La Leibach s'au produs puternice manifestații: „Trăiască republica jugo-slava! Jos regele!“ S'au săvârșit numeroase areștări. Numeroase manifeste roșii au fost împărțite. Manifestele chemă populația la meetinguri, dezavua purtarea regelui Petru și preconiză o puternică acțiune care să dea puterea în mâinile socialiștilor. Ziarul „Jugoslavija“ face adevărate agitații anti-sârbești, arătând crimele pe cari regele Petru le-a comis de când vulturul alb al Serbiei și-a întins aripile peste Bosnia și Herțegovina.

— Bela Kuhn și Otto Bauer. Telegrama din izvor oficial asigură că Bela Kuhn, contrar zvonurilor răspândite fa această privință, nu este de loc dispus să cedeze guvernul. Nu este adevărat că ar fi făcut demersuri pentru a predă puterea vechilor prieteni ai contelui Károlyi. Atitudinea guvernului din Austria germană da de asemenea loc la multe comentarii. Legațiunea bolșevistă ungară tot mai este la Viena. Este adevărat că Austria germană și-a închis frontiera spre Ungaria. Dar această închidere este mai ales menită să împiedece întorcerea în Ungaria a patrioților ungari cari ar voi să încerce a restabili ordinea în țara lor în întelegeră cu Antanta. Dacă peste 60 de ofțeri unguri cari voiau să pătrundă în Ungaria pentru a organiza o mișcare împotriva lui Bela Kuhn, au fost oprți acum câteva zile la frontiera de funcționarii doctorului Bauer, aceștia nu stânjinesc de loc eșirea din Ungaria a agitatorilor trimiși de consiliile ungare.

— Greva funcționarilor. O grevă izbucnit la departamentul ministerului de războiu. E prima grevă de funcționari în Austria. De azi dimineață ministerul nu mai lucrează. Culoarele și birourile sunt goale. Accesul în local este complet interzis. Azi după amiază s'au asociat la greva funcționarilor de birou, ofțerii și ceilalți atașați militari de pe lângă minister.

— Atențiune! Rog pe toți acei tov. cari au primit liste de subscripție din partea Comitetului executiv; și au încassat ceva bani să ni se trimită ca să putem face darea de seamă, iar acei tov., cari au liste și n'au încassat nimic să trimită Nrul listei ca să putem face controlul. Secretarul.

— Invitare. Lucrătorii croitori și croitorese sunt invitați a lua parte la o consfătuire intimă ce se va ține la 16 Iunie c. la ora 7 seara în sala casei de ajutor. Toți croitorii să ia parte. (Comitetul)

Posta Redacției.

„Unui popă“. Da, aveți toată dreptatea. La conferința de pace am trimis mai mulți tovarăși. Unul dintre dânșii s'a întors în zilele aceste din străinătate. *Burghezii și șovinii își închipuesă anume că la «tratativele de pace» muncitorimea n'are ce căută. La războiu firește că da. Acolo să se ducă proletarul și să moară pentru profitul altora. De astfel de moralitate suntem sătui. Muncitorimea română este o forță pe care n'o mai poți folosi la porunca capitaliștilor. Muncitorimea română este numai o forță de remarcă, dar mâine? Ce va fi mâine? Fiți convinși că viitorul este al nostru și ceea ce nu o știu asta încă, să se plimbe puțin în străinătate. Acolo să rup coarțele popilor noștri șovinii și domnișorii noștri fuduli și puturoși de prostie învașă minte a nu disprețui socialismul. Ai la noi e încă beție. Să umflă broșorii furioși și ocoăștii lor asurzeste lumea. Dar mlaștina se va usca... Mulțumiri în numele tovarășului nostru, care în curând să duce iar din mijlocul nostru.*

— „N.“ Apar revistele și zierele ca ciupercile. Dar ce ciuperci! Mari și veninoase! Regretăm foarte mult, dar nu vă putem da decât un singur sfat: cereți intrare în presa lor, căci la noi nu să prefuește patriotismul de panoramă și demagogia de bălcu. — A. B. Firește că este jidan. Nu, domnule, tovarășul nostru este originar din o «veche» familie românească și în familia lui sunt mai mulți protopopi decât fraze cumini într'un articol al d-lui Iorga, cum însuși a spus-o într'o polemică — Brașov. Firește că avem planuri mari și cu presa. Vom face nu numai ziar de zi ci proiectăm reviste sociale și literare și o casă de editură. Așteptăm însă vremuri normale.

— Admirator. Oda adresată: „Excelenței Sale Domnului ministru Ștefan C. Pop“ i-o trimiteți direct d-sale. Poate Excelenția Sa se va bucura de sentimentele D-voastre. Noi nu ne bucurăm de fel de dânsule. — C. Folea, Articolul d-tale l'a suprimat cenzura.

— Săldjanul. De când cenzura a devenit apărătoarea și a popilor a găsit pe bide să suprime și articolul d-tale.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI

Tiparul tipografiei W. KRAFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

Cenzurat de: Subl. Bucur.

Aviz! Să aduce la cunoștință onor. public, că vagoanele necesare pentru încărcarea mărfurilor de mare și mică iuteală, trebuie cerute numai dela stațiunea în care se va încărcă marfa, totdeodată se vor depune la stație și scrisorile de trăsare relative la transporturile de imbarcare. Șeful serviciului comercial:

1-8 Mallitza, director.

Dentistul Munteanu

13-26 Sibiu, Strada Ciznădiei Nr. 28

Consultații: orele 8-12 și 2-5.